

Referat wygłoszony w dniu 23 kwietnia 2025 r. na posiedzeniu Komisji Językoznawstwa Oddziału PAN w Krakowie

Dr hab. Marcin Majewski, prof. UPJP II
Uniwersytet Papieski Jana Pawła II
ul. Kanonicza 25, 31-002 Kraków
ORCID: <https://orcid.org/0000-0002-4362-4812>

Czy אבא *abba* to tata? Zdrobnienia w języku hebrajskim (i aramejskim)

Najczęstszym celem zdrobniania jest wskazanie w przewidywalny i jasny sposób na formę mniejszą niż podstawowa, np. mniejszy obiekt lub młodsze zwierzę. Zdrobnienia mogą jednak tworzyć pewne istotne różnice w znaczeniu wobec formy podstawowej, mogą też dodać pozytywny albo ironiczny ładunek do treści nazywanego obiektu. Często mają zabarwienie emocjonalne, zwłaszcza pozytywne. Wskazują na niewielki rozmiar danego obiektu, jego nikłe znaczenie, niosą zabarwienie emocjonalne, pieszczotliwe, ale też mogą wskazywać na stosunek pogardliwy, lekceważący bądź ironiczny, także z odcieniem politowania. W języku hebrajskim – języku Biblii Pierwszego Testamentu i współczesnego państwa Izrael – używało się i używa kilku rodzajów zdrobnień. W referacie zaprezentuję różne rodzaje i sposoby zdrobniania słów w języku hebrajskim – także możliwe zapożyczenia zdrobnień do tego języka z języka rosyjskiego czy polskiego. Chcę także wykazać – wbrew powszechnemu przekonaniu, dzielonemu przez biblistów – że biblijne słowo *abba* nie oznacza „tata” czy „tatusz”, gdyż nie jest zdrobnieniem słowa *ojciec*, tylko jego doprecyzowaniem.

Marcin Majewski – biblista, dr hab. teologii, profesor i wykładowca na Uniwersytecie Papieskim Jana Pawła II oraz na Uniwersytecie Jagiellońskim. Aktywny członek wielu polskich i międzynarodowych towarzystw naukowych. Jego książka *Pięcioksiąg odczytany na nowo* zdobyła laur w konkursie na „Teologiczną Książkę Roku”, przyznawany przez Polską Akademię Nauk, zaś zespołowe tłumaczenie tekstów klinowych z Ugarit zostało nagrodzone nagrodą FENIKSA. Z zamiłowania badacz starożytności i przewodnik po Izraelu. Prowadzi kanał na YouTube o Biblii i starożytności.
